

структурної економічної теорії. Економіка та держава. 2015. № 12. С. 31–34.

7. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: монографія / О.М. Алимов, А.І. Даниленко, В.М. Трегубчак та ін. К.: Об'єднаний ін-т економіки НАН України, 2005. 540 с.

8. Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Концепція сталого економічного та політичного розвитку: соціально-філософський аналіз. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2007. Вип. 28. С. 14–30.

9. Бицюра Ю. До проблеми визначення понять сталого економічного розвитку. Економіст. 2006. № 5. С. 62–65.

10. Дейнеко Л., Хлобистов Є. Сталість соціально-економічного розвитку за умов суспільних трансформацій. Регіональна економіка. 2005. № 4. С. 22–29.

11. Павлов О. Сільські території в контексті концепції сталого розвитку. Вісник Національної академії

державного управління при Президентіві України. 2006. № 1. С. 247–254.

12. Гапоненко С.О. Макроекономічна політика забезпечення сталого економічного розвитку в Україні. Прометей. 2005. № 2(17). С. 225–227.

13. Антипина Е.И. Экономический механизм управления комплексом государственных резервов нефти и нефтепродуктов: авторефер. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.05 – экономика и управление народным хозяйством. Санкт-Петербург, 2010. 17 с.

14. Харисова М.Т. Стратегические подходы к созданию государственного резерва нефти: мировой опыт и перспективы в России: авторефер. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.14 – мировая экономика. Москва, 2009. 27 с.

15. Кузьмин Е.А. Неопределенность в экономике: понятия и положения. Вопросы управления. 2012. № 2. С. 80–92.

ОЦІНКА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ТОВАРІВ НА ОСНОВІ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ТА СТРУКТУРНОГО ХАРАКТЕРУ EVALUATION OF THE STATE OF THE INTERNAL MARKET OF GOODS ON THE BASIS OF INDICATORS OF FUNCTIONAL AND STRUCTURAL CHARACTER

У статті досліджено зміну показників розвитку внутрішнього ринку товарів функціонального характеру і зміну показників розвитку внутрішнього ринку товарів структурного характеру в рамках методичного підходу до оцінки стану внутрішнього ринку товарів для формування узагальнюючих коефіцієнтів розвитку внутрішнього ринку товарів функціонального та структурного характеру відповідно.

Ключові слова: внутрішній ринок, товар, коефіцієнт, зміна, динаміка, оцінка.

В статье исследованы изменения показателей развития внутреннего рынка товаров функционального характера и изменение показателей развития внутреннего рынка товаров структурного характера в рамках методического подхода к оценке состояния внутреннего рынка товаров для формирования обобщающих коэффициен-

тов развития внутреннего рынка товаров функционального и структурного характера соответственно.

Ключевые слова: внутренний рынок, товар, коэффициент, изменение, динамика, оценка.

The article is devoted to the study of changes in the indicators of development of the domestic market of goods of a functional nature and the change in indicators of development of the domestic market of goods of a structural nature. The research was carried out in accordance with the methodical approach of assessing the state of the domestic market of goods in order to formulate generalizing coefficients of development of the domestic market of goods of functional and structural nature, respectively.

Key words: domestic market, commodity, coefficient, change, dynamics, estimation.

УДК 338.001.36

Мардус Н.Ю.

к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу та обліку
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Постановка проблеми. У період інтеграційних процесів у світове господарство пріоритетним вектором усебічного співробітництва з ЄС є формування ефективної економіки. Ключовим засобом інтеграційних процесів є розвиток вітчизняного внутрішнього ринку, що є актуальним питанням і потребує усебічного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питання стану і розвитку внутрішнього ринку товарів є актуальними і розглядаються постійно у працях багатьох учених-економістів, що свідчить про достатність і глибину сучасної науко-

вої думки з питань забезпечення розвитку внутрішнього ринку товарів.

Оцінка стану і розвитку внутрішнього ринку товарів базується на методичних підходах і методах дослідження. У попередніх роботах уже було визначено методичний підхід до оцінки стану і розвитку внутрішнього ринку товарів, а також обґрунтовано розподіл коефіцієнтів зміни окремих показників внутрішнього ринку товарів з урахуванням їхньої інформаційної різноманітності.

Питання аналітичного дослідження процесів, що виникають на внутрішньому ринку товарів, не є

новими. Дослідженням розвитку внутрішнього ринку товарів займалися такі вчені, як: В. Алопій, І. Бланк, В. Бодров, А. Герасименко, О. Міняйло, В.О. Точилін, Т.О. Осташко, О.В. Пустовойт [1], А. Кредисов, І. Сіваченко, Ю. Пахомов, О. Паценко, В. Череди́ченко, О. Шни́пко, Ю.М. Уманців, М.В. Катран [2], В.Д. Лагунін [3] та ін. Проте потребує глибокого й усебічного дослідження питання впровадження узагальнюючого коефіцієнту, який би виражав характер розвитку внутрішнього ринку товарів.

Постановка завдання. Метою дослідження є оцінка стану внутрішнього ринку товарів для формування системи показників оцінки стану і розвитку внутрішнього ринку товарів з урахуванням даних інформаційної бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. За методичним підходом до визначення стану внутрішнього ринку товарів пропонується проводити оцінки стану внутрішнього ринку товарів для формування системи показників оцінки стану внутрішнього ринку товарів з урахуванням даних інформаційної бази.

У попередніх дослідженнях встановлено, що розподіл показників оцінки стану внутрішнього ринку з використанням методу систематизації відбувається за блоками, де показники систематизуються залежно від:

1. оцінки функціонального характеру (обсягу оптового товарообороту, обороту роздрібно́ї торгівлі, роздрібно́го товарообороту та обсягу внутрішнього ринку з інфляційним корегуванням); оцінки рівномірності розподілу товарообороту (коефіцієнти варіації оптового товарообороту, обороту роздрібно́ї торгівлі та роздрібно́го товарообороту за регіонами);

2. оцінки структурного характеру (показники оцінки структури за товарними групами (питома вага в оптовому та роздрібно́му товарообороті непродовольчих товарів); показники оцінки структури за суб'єктами, питома вага в оптовому та роздрібно́му товарообороті товарів вітчизняного виробництва, питома вага в обсязі внутрішнього ринку інвестиційних товарів);

3. оцінки факторно-зумовлюючого характеру (показники оцінки розвиненості основної інфраструктури, показники оцінки розвиненості обслу-

говуючої інфраструктури, показники оцінки конкурентних умов, показники оцінки регулятивного впливу держави тощо).

У рамках даного дослідження пропонуються здійснити оцінку показників функціонального характеру (показники оцінки об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку товарів та показники оцінки рівномірності розподілу товарообороту), а також дослідити зміну показників оцінки структурного характеру (показники оцінки структури за товарними групами та показники оцінки структури за суб'єктами (ринковими партнерами)).

У табл. 1 наведено коефіцієнти зміни об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку товарів за роками (2008–2017).

Як видно з даних табл. 1, зростанням фізичного обсягу оптового товарообороту вирізнялися значення показника за 2008 р., 2010–2011 та 2016–2017 рр. Фізичний обсяг обороту роздрібно́ї торгівлі, роздрібно́го товарообороту та обсягу внутрішнього ринку зростає за всі роки досліджуваного періоду, крім 2009 та 2014–2015 рр.

Частковий коефіцієнт зміни об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку представлений на рис. 1.

Як видно з даних рис. 1, спостерігаємо, що зміни об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку за досліджуваний період можна охарактеризувати як прогресивні за винятком 2009 та 2014–2015 рр.

Коефіцієнти зміни рівномірності розподілу товарообороту наведено в табл. 2.

Як видно з даних табл. 2, лише на початку досліджуваного періоду спостерігалось поліпшення рівномірності розподілу оптового товарообороту, обороту роздрібно́ї торгівлі та роздрібно́го товарообороту.

Частковий коефіцієнт зміни рівномірності розподілу товарообороту за регіонами представлений на рис. 2.

Щодо часткового коефіцієнту зміни рівномірності розподілу показників за обсягами внутрішнього ринку товарів, то він свідчить про підвищення рівномірності розподілу в 2008–2010 та 2014 рр. Усі інші роки досліджуваного періоду диференціація регіонів України за показниками обсягів товарообороту зростала, що призводило до змен-

Таблиця 1

Коефіцієнт зміни об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку товарів

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт зміни фізичного обсягу оптового товарообороту	1,005	0,729	1,118	1,062	0,989	0,978	0,736	0,879	1,113	1,079
Коефіцієнт зміни фізичного обсягу обороту роздрібно́ї торгівлі	1,186	0,834	1,076	1,147	1,159	1,095	0,914	0,793	1,040	1,088
Коефіцієнт зміни фізичного обсягу роздрібно́го товарообороту	1,179	0,794	1,078	1,137	1,137	1,056	0,904	0,790	1,044	1,157
Коефіцієнт зміни фізичного обсягу внутрішнього ринку	1,010	0,844	1,185	1,189	1,162	1,063	0,735	0,706	1,351	0,943

Джерело: розраховано автором на основі [4–12]

шення ступеня рівномірності розподілу показників стану внутрішнього ринку за регіонами.

Узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку функціонального характеру наведено на рис. 3.

Узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку функціонального характеру свідчить про прогресивні зміни за показниками функціонального характеру впродовж усього досліджуваного періоду, крім 2009 та 2014–2015 рр., а також 2017 р.

У таблиці 3 наведено коефіцієнти зміни структури товарообороту за товарними групами.

Як видно з даних табл. 3, зміни у структурі оптового товарообороту за товарними гру-

пами були прогресивними в 2010–2011, 2013 та 2015–2016 рр. досліджуваного періоду. Зміни в структурі роздрібно-товарообороту були прогресивними в 2010–2011 та 2015–2017 рр.

Частковий коефіцієнт зміни структури за товарними групами представлено на рис. 4.

Як видно з даних рисунку, зміни в структурі внутрішнього ринку за товарними групами були прогресивними лише в 2010–2011 та 2015–2017 рр. За іншими роками досліджуваного періоду спостерігалися дегресивні зміни в структурі внутрішнього ринку за товарними групами.

У табл. 4 наведено коефіцієнти зміни структури внутрішнього ринку за суб'єктами ринку.

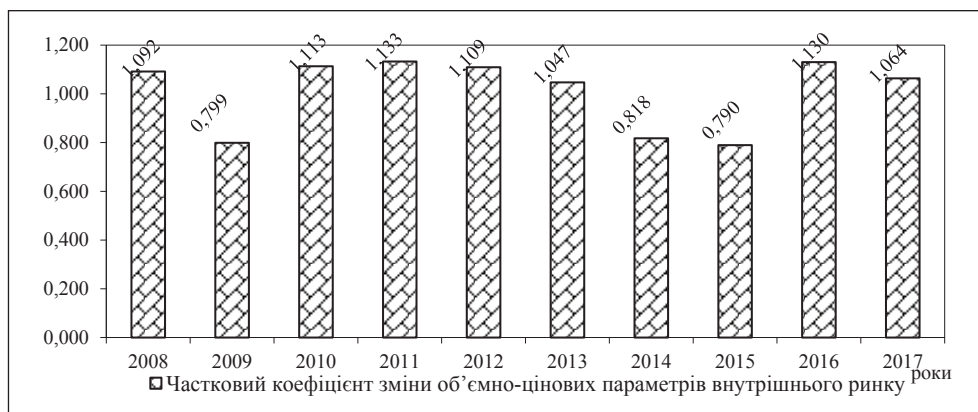

Рис. 1. Частковий коефіцієнт зміни об'ємно-цінових параметрів внутрішнього ринку

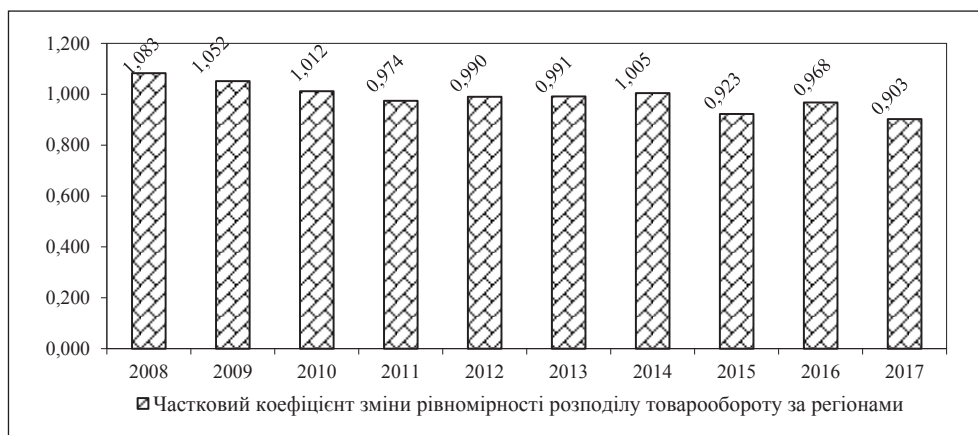

Рис. 2. Частковий коефіцієнт зміни рівномірності розподілу внутрішнього ринку

Таблиця 2

Коефіцієнти зміни рівномірності розподілу товарообороту за регіонами

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт зміни рівномірності розподілу оптового товарообороту	1,110	1,103	1,024	0,903	0,988	0,979	0,975	0,898	0,955	0,978
Коефіцієнт зміни рівномірності розподілу обсягу обороту роздрібно-торгівлі	1,080	1,027	1,007	1,013	0,986	0,995	1,044	0,925	0,975	0,830
Коефіцієнт зміни рівномірності розподілу обсягу роздрібно-товарообороту	1,060	1,026	1,005	1,011	0,997	1,001	0,997	0,946	0,972	0,906

Джерело: розраховано автором на основі [4–12]

Як видно з даних табл. 4, у більшості років досліджуваного періоду зміни в структурі оптового та роздрібного товарообороту за суб'єктами ринку (ринковими партнерами) були дегресивними. Частковий коефіцієнт зміни структури за суб'єктами ринку наведено на рис. 5.

Як видно з даних рис. 5, зміни в структурі внутрішнього ринку за суб'єктами (ринковими партнерами) були прогресивними в 2008–2009 рр. та 2016 р. За іншими роками досліджуваного періоду зміни в

структурі внутрішнього ринку за суб'єктами (ринковими партнерами) можуть уважатися дегресивними. Узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку структурного характеру наведено на рис. 6.

Як видно з даних рис. 6, узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку товарів структурного характеру був прогресивним лише в 2008–2010 рр. та 2016 р.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, зміна показників розвитку внутріш-

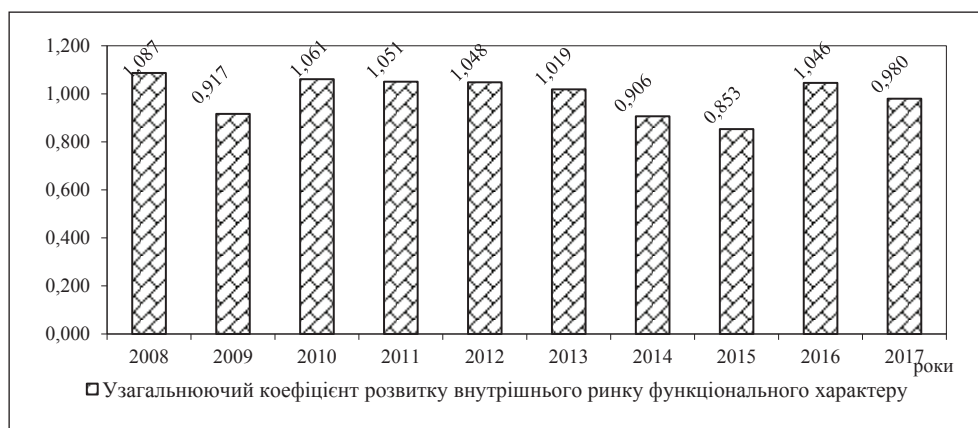

Рис. 3. Узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку функціонального характеру

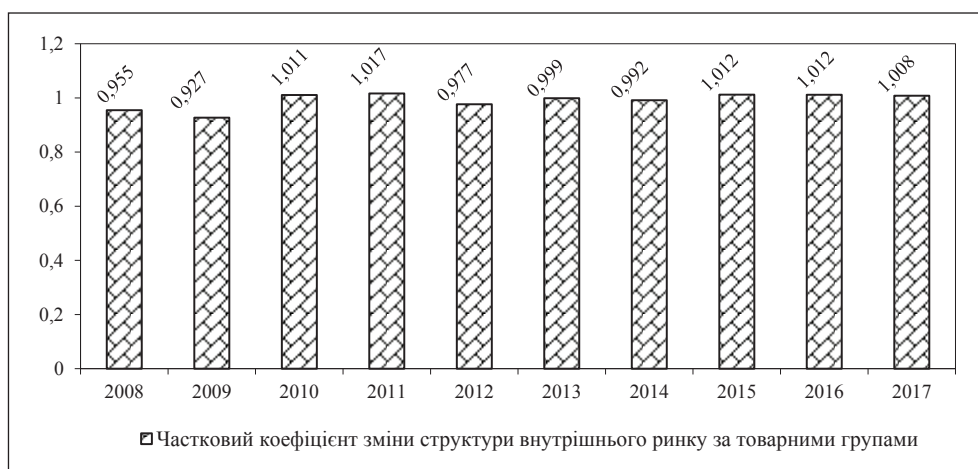

Рис. 4. Частковий коефіцієнт зміни структури за товарними групами

Таблиця 3

Коефіцієнти зміни структури товарообороту за товарними групами

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт зміни питомої ваги в оптовому товарообороті непродовольчих товарів (коефіцієнт прогресивності змін структури оптового товарообороту за товарними групами)	0,950	0,940	1,014	1,024	0,975	1,014	0,986	1,021	1,022	0,996
Коефіцієнт зміни питомої ваги в роздрібному товарообороті непродовольчих товарів (коефіцієнт прогресивності змін структури роздрібного товарообороту за товарними групами)	0,960	0,915	1,008	1,010	0,979	0,985	0,997	1,003	1,002	1,020

Джерело: розраховано автором на основі [4–12]

нього ринку функціонального характеру і зміна показників розвитку внутрішнього ринку структурного характеру дали можливість отримати узагальнюючі коефіцієнти розвитку внутрішнього ринку функціонального та структурного характеру відповідно.

Перспективою подальших досліджень є визначення характеру розвитку внутрішнього ринку факторно-зумовлюючого характеру для подальшого визначення співвідношень між узагальнюючими індикатором стану та узагальнюючими коефіцієнтами розвитку внутрішнього ринку товарів.

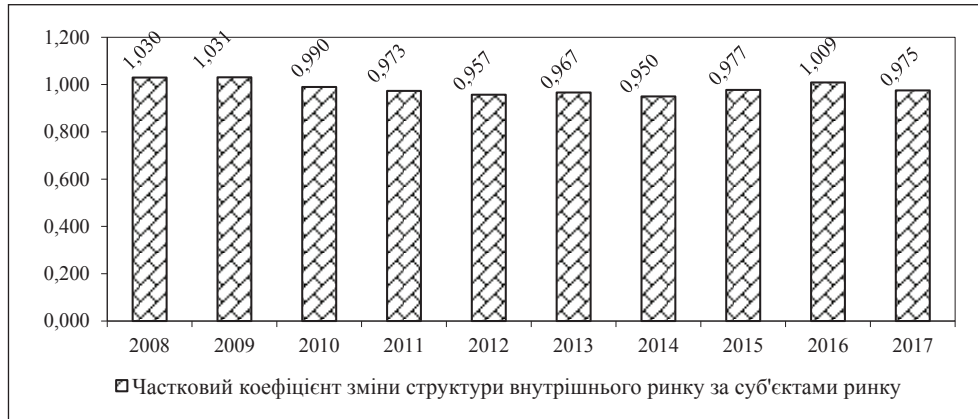

Рис. 5. Частковий коефіцієнт зміни структури за суб'єктами ринку

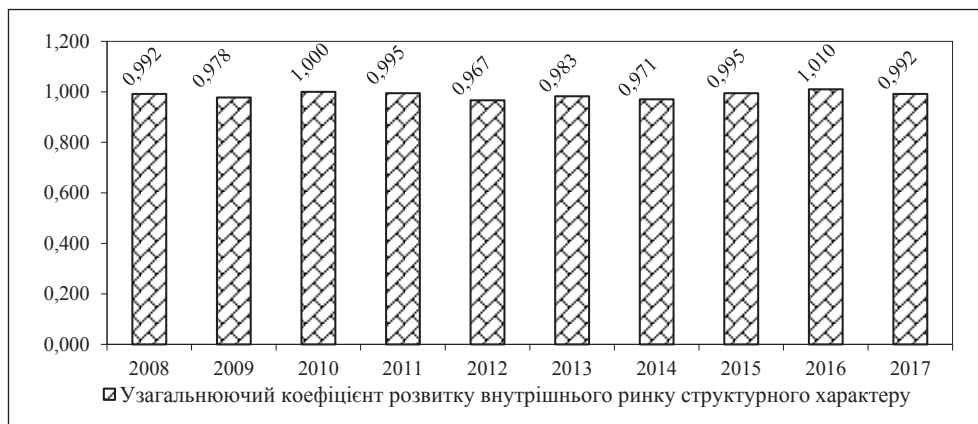

Рис. 6. Узагальнюючий коефіцієнт розвитку внутрішнього ринку структурного характеру

Таблиця 4

Коефіцієнти зміни структури за суб'єктами ринку

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт зміни питомої ваги продажу товарів вітчизняного виробництва в оптовому товарообороті (коефіцієнт прогресивності змін структури оптового товарообороту за виробниками)	1,030	1,018	0,996	0,961	0,922	0,922	0,893	0,967	0,949	0,982
Коефіцієнт зміни питомої ваги продажу товарів вітчизняного виробництва в роздрібному товарообороті (коефіцієнт прогресивності змін структури роздрібного товарообороту за виробниками)	1,030	1,070	0,950	0,960	0,950	0,980	1,000	1,010	0,960	0,940
Коефіцієнт зміни питомої ваги продажу інвестиційних товарів в обсязі внутрішнього ринку (коефіцієнт прогресивності змін структури внутрішнього ринку за цілями покупців)	1,030	1,006	1,025	0,999	1,001	1,000	0,960	0,956	1,127	1,005

Джерело: розраховано автором на основі [4–12]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. ↑ Ринки реального сектору економіки України: структурно-інституціональний аналіз / В.О. Точилін, Т.О. Осташко, О.В. Пустовойт та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. В.О. Точиліна; Ін-т екон. та прогноз. НАН України. К., 2009. 640 с.
2. Уманців Ю.М., Катран М.В. Розвиток внутрішнього ринку споживчих товарів в Україні. Бізнес Інформ. 2017. № 8. С. 271–275.
3. Внутрішній ринок і торгівля України: структурно-інституціональна трансформація: монографія / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, А.Г. Герасименко та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. Київ: КНТЕУ, 2015. 432 с.
4. Звіт Антимонопольного комітету за 2013 рік: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 14.03.2014 № 131-р. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=103172&schema=main>.
5. Звіт Антимонопольного комітету за 2014 рік: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 12.03.2015 № 6-рп. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=110270&schema=main>.
6. Звіт Антимонопольного комітету за 2015 рік: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 14.03.2016 № 3-рп. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=122547>.
7. Звіт Антимонопольного комітету за 2016 рік: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 14.03.2017 № 2-рп. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&schema=main>.
8. Звіт Антимонопольного комітету за 2017 рік: Розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.02.2018 № 5-рп. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=140483&schema=main>.
9. Doing Business. Оцінка бизнес-регулювання. Набори ретроспективних даних и данные о трендах. URL: <http://russian.doingbusiness.org/custom-query>.
10. Внутрішня торгівля / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publtorg_u.htm.
11. Економічна статистика. Економічна діяльність. Внутрішня торгівля / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm.
12. Багатогалузева статистична інформація. Періодична статистика. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sestr.htm.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ THE TENDENCIES DEVELOPMENT BY MACHINE-BUILDING INDUSTRY OF UKRAINE

У статті розглянуто основні тенденції розвитку машинобудування в Україні. Проаналізовано економічні показники машинобудівної галузі за 2016–2017 рр. Виділено проблеми, з якими, на думку сучасних науковців, стикаються вітчизняні машинобудівні підприємства. Визначено обсяги реалізованої машинобудівної продукції та обсяги виробництва. Розроблено рекомендації щодо поліпшення та підвищення ефективності машинобудівної галузі в Україні. Зроблено висновки про можливість практичного застосування отриманих результатів дослідження.

Ключові слова: машинобудування, тенденції, економічний стан, ефективність, економіка, галузь, потенціал, виробництво, устаткування, показники.

В статье рассмотрены основные тенденции развития машиностроения в Украине. Проанализированы экономические показатели машиностроительной отрасли за 2016–2017 гг. Выделены проблемы, с которыми, по мнению современных ученых, сталкиваются отечественные машиностроительные предприятия. Определены объемы реализованной машиностроительной про-

дукции и объемы производства. Разработаны рекомендации по улучшению и повышению эффективности машиностроительной отрасли в Украине. Сделаны выводы о возможностях практического применения полученных результатов исследования.

Ключевые слова: машиностроение, тенденции, экономическая ситуация, эффективность, экономика, отрасль, потенциал, производство, оборудование, показатели.

In the article the main tendencies of development of mechanical engineering in Ukraine are considered. The economic indicators of the machine-building industry for 2016–2017 are analyzed. The problems with which, according to modern scientists, are encountered by domestic machine-building enterprises. It is indicated which volumes of sold machine-building products and production volumes. Recommendations for improving and enhancing the machine-building industry in Ukraine have been developed. Conclusions are made about the feasibility of applying the results of the study.

Key words: machine building, tendencies, economic situation, efficiency, economy, industry, potential, production, equipment, indicators.

УДК 339.92

Яковлев В.І.

аспірант кафедри менеджменту ЗЕД та фінансів
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Постановка проблеми. Економічний розвиток країни залежить від конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, сучасні інтеграційні процеси підштовхують до зростання конкуренції, насамперед у

промисловості. Розвиток машинобудівної галузі відіграє центральну роль передусім за рахунок технічного, наукового та технологічного потенціалу даної галузі. Аналіз тенденцій розвитку машинобудівної